

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Spiritul vremii.

Ideile cari au dat și dau direcție ni-zuințelor din anumite timpuri constituie ceia-ce ne-am obicinuit a numi *spiritul timpului*. În zilele noastre stăpînește *materialismul*. Spiritul comercial a străbătut atît în ocîrmuirea țerilor, cit și în viața socială, pănă chiar și în familie. *Puterea banului*, care a devenit un adevărat idol al zilelor noastre, amenință cu strivire orice tendințe morale mai înalte. Interesele particularilor decid aproape în toate manifestările vieții. Materialismul cras din timpul nostru e și cauza ireligiozității. Dar evoluția își face cursul ei, cîrmuită fiind de capriciile vremii, ear nu de ignoranța mulțimii; și aceasta ne face să nădăjduim, că *puterea banului nu va fi veșnică*. Cutoateacestea, însă, cei chemați să facă educația poporului trebuie să cugete la armele de luptă ce au să le apuce încontra spiritului vremii.

Zic unii că școala nu poate produce, nici schimba duhul vremilor, și părerea că învățătorii sînt guvernatorii popoarelor, este o iluzie deșartă. E adevărat că învățătorii pot folosi, sau strica mult, foarte mult, du-

păcum vor sămăna ori sămînță bună ori neghină în inimile tinerimii; dar la formarea spiritului vremii contribue și alți factori, asupra cărora nu poate dispune învățătorul. Ideile stăpînitoare ale spiritului vremii se aduc în circulație în multe feluri: în viața de toate zilele, prin comunicație; în presă, prin scriitori; în luptele politice, prin conducători; în viața de stat, prin evenimente.

Au fost vremuri, cînd libertatea, egalitatea și binele patriei erau ideile diriguitoare; ear unde acestea s'au realizat, au apucat înainte civilizația și -- îmbogățirea. Iubitorii de comoditate pomenesc cu drag vremurile trecute, cînd era mai bine decît acum. Aceștia osîndesc, fără să spună cauza, ideile timpului mai nou, care progresează neîncetat. Spiritului vremii nu i-se poate pune zăgaz cu forța. Orce tendință îndreptată în această direcție, produce reacție.

Aprecierea spiritului vremii, de e corect ori nu, este una dintre cele mai grele probleme, pentru că recere cunoașterea temeinică a evoluției istorice. Mulți aduc în legătură tendința spre cultură cu decadența religioasă, fără să țină în seamă faptul că *adevărata cultură nobilitează*, și nu corump. Progresul rapid al științei numai atunci

poate fi cauza decadenței religioase, dacă diferitele religii nu se străduiesc să-și aducă dogmele în consonanță cu rezultatele cercetărilor științifice. Și dacă n'o fac aceasta, singurul motiv în lupta pentru existență devine tendința de îmbogățire; scopurile ideale sînt desconsiderate, -- și omenirea se aruncă în brațele materialismului.

Educația poate folosi scopurilor sale cu mult succes, dacă arată elevilor spiritul vremii, atunci cînd ei sînt în stare a cunoaște părțile lui bune și rele. Dacă avem copii bine educați, nu trebuie să ne temem că doctrinele rătăcite ale spiritului vremii se vor înstăpîni asupra lor; dimpotrivă, în urma convingerilor proprii, vor lupta cu stăruință încontra lor. Fixarea scopurilor ideale ne duce la țintă numai dacă convingerea, nu constrîngerea, îndeamnă omenirea să urmeze calea către ele. Tendința de a se cultiva și a se îmbogăți poate da un impuls puternic fiecărui om spre ajungerea scopurilor ideale, dar numai dacă e însoțită de o conștiință care se angajează în serviciul dreptății și al adevărului. Aceasta poate face din puterea spiritului vremii din zilele noastre o putere binefăcătoare și binecuvîntată.

Petrache.

FOILETON.

Fata braconierului.

— De **Achille Melandri**. —
(Fragmentul „Efectul zăpezii”).

Aproape de podul dela Montereau, renumit prin omorul lui Jean sans Peur, ducele de Burgundia, și prin victoria ce-a cîștigat-o acolo Napoleon către sfîrșitul luminoasei sale cariere, asupra aliaților, se înalță în anul de glorie și de dezastră 1812, o importantă clădire, cunoscută sub numele de castelul Ombrages.

La epoca povestirii noastre, era locuit de baronul de Néel, soția și cei doi băieți ai săi, dintre cari cel mai mare, Raoul, n'avea decît doisprezece ani, ear cel mai tînăr, Louis, abia împlinise șapte anișori.

În Franța era liniște. Țara încă nu cunoștea oroarea retragerii din Rusia, unde treisuttreizeci mii de soldați își găsiră peirea sub zăpadă între Moscva și Niemen. . . . Și dacă uneori vr'o neliniște încreția fruntea părinților la citirea jurnalelor, copii nepăsători nu vedeau această zăpadă, în care s'a înmormintat gloria și fericirea imperiului. Priveliștea deafară, după cum o zăria prin ferestrele castelului Ombrages, a luat în cursul nopții aspectul unui loc din Siberia. O grădină cu verdețuri, livada cu plante lemnoase, îngălbenite; mai la îndepărtare se vedea gura rîurilor Sena și Yonne, cu istoricul pod de peatră, ear la intrare în acest orașel se vede o biserică gotică pe al cărei pîrete atîrnă ruginită, de aproape cinci

secole, spada lui Jean sans Peur. De partea asta masele întunecoase ale pădurii dela Fontainebleu. Înspre dreapta se întindeau miriștele înalbite ale satului Laval, unde domnul de Néel era primar, și la oarecare distanță se începeau hotarele pădurii de Valence.

Raoul, care s'a sculat mai întîi, privi cu admirare întinderea nemărginită, se repezi către patul fratelui său pentru a-i anunța o noutate mare.

— Ce este? întrebă cest din urmă, frecîndu-și ochii.

— . . . Zăpadă! răspuse cel mai în vîrstă. Louis sări din pat, fugi la fereastră, se uită bătînd din palme.

— Îți aduci aminte istorioara unui călător pe care ți-am citit-o aseară? reluă vesel Raoul, descriînd modul de trai al Groenlandezilor dela capul ghețarului pe partea nordică a continentului american. . . .

— Dacă vrei, ne vom juca de-a Groenlandezii. . . . Din nenorocire n'avem aici nici foche, nici urși albi! Ne vom duce încurînd în pădurea de Valence, vom face o colibă ca la Laponi, sau ca la Eschimoși, și cînd va fi gata, vom arăta-o bătrînului Dominique. Dar nu-i spunem nimic înainte, pentru a-l pregăti o surpriză. Dominique era îngrijitorul lor.

Încîntați de ideea aceasta, care le-a adus alîta pacoste, după cum vom vedea, cei doi frați se îmbrăcară repede cerînd dela părinți să le îngăduie și lor a lua parte la lupta cu bușe de zăpadă, ce o dădeau după dejun tînării elevi dela Laval. Doamna de Néel se împotrivi fiindu-i frică de vr'o nesocotință; baronul însă, care îi făcea

uneori imputări că își crește băieții „ca pe fete“, le împlini dorința, dar cu condiția, că Dominique să-i însoțiască și către amurg să-i aducă îndărăt. Îmbrăcați în vestmînte călduroase, băieții plecară la joc. Cinele lor, Toby, și Dominique, căruia plimbarea aceasta nu-i prea convenia, din cauza reumatismului și a etății sale înaintate, îi însoțiau. Cînd ajunseră la primăria orașului aproape de școală, curtea răsuna de strigăte, căci bătaea se începuse. Spiritul războinic care domnia pe vremea aceia în Franța, întărită și pe cei mici. Împărțiți în mai multe tabere, acești viitori eroi aruncau cu iuteală glonțuri nevătămatoare, rizînd cu mare zgomot decîteori vr'un buș de zăpadă se risipea în capul vr'unui luptător. Dominique privi cîteva minute fețele înroșite de animația luptei, apoi spunînd elevilor săi să nu se prea înfîbîntă, intră în sala comunală, pentru a aștepta acolo sfîrșitul acestei recreații.

Cei doi băieți ai baronului, încîntați de succesul planului lor, începură a fugi în direcția pădurii, fără a răspunde camarazilor la chemările lor, ceia-ce le atrase porecelele de „fricoși“ și de „aristocrați“, fiindcă tovarășii atribuiu fuga aceasta bruscă ori mîndriei, ori fricei de lovituri. După douăzeci minute de fugă, aproape neîntrepruptă, ajungîndu-și scopul, se opriră pentru a respira înainte de a se îndepărta sub bolta întunecoasă. Pătrunzînd în aceste locuri, cei doi frați nu se puteau apăra de o impresie de respect; Toby însă, neavînd acest sentiment, se repezi nebunatic înainte. Incurînd stejarii și fagi împovărați de greutatea ceței, afirmău pănă la pămînt; puțin mai încolo găsiră în codrul acesta o rășițe unde cerul

Parohia din Panciova.

Subt acest titlu „Un întrebător“ publică în „Progresul“ (Nr. 29) un articol, la care, ca autor al corespondențelor publicate în „Țara noastră“, referitor la parohia ort. rom. din Panciova, grăbesc să răspund următoarele:

Preotul amintit, nu în urmă „zguduirilor detotfelul“ a „plecat“ din parohie, ci în urma *purtării sale condamnabile, fiind suspendat* din postul de administrator parohial, a trebuit să plece, primind postul de translator la tribunalul din Oradea-mare.

D-nul „Un întrebător“ se miră, că dela data aceasta, nu se mai scrie nimic în „Țara noastră“. (Dece numai în „Țara noastră“?)

Spre liniștirea d-sale îi împărtășesc, că din partea unor prieteni personali ai amintitului preot, am fost recercat să nu mai scriu nimic, ceiace până acuma am și făcut, deși mult, foarte mult ar fi încă de scris.

Vener. Conzistor din Caransebeș a numit pentru parohia din Panciova un adm. parohial, care credem, că cu începerea anului școlar o să își ocupe funcțiunea.

Aceasta într'adevăr e lucru bun, pe care, o să-l și vestesc lumii, dar se înțelege, numai la timpul său, căci „graba strică treaba“...

Dealtecum, d-le „Un întrebător“, eu cred că ar fi bine să ieși din tufă, ca să te știi cine ești?*)

Alex. Țintariu.

*) „Un întrebător“ este un om de bine, care, dorind să audă bine despre expusa parohie din Panciova, a întrebat — și cu aceiași gentileță va primi și răspunsul de mai sus, în care provocarea, certăreață, de „a ieși din tufă“, socotim a fi absolut de prisos. Dumnezeuie, să nu putem noi Românii nicicând sta de vorbă fără a ne împunge unii pe alții; parcă n'am fi frați!

Redacțiunea.

Probleme noi în pedagogie.

Principiile pedagogiei referitoare la învățămînt și educație trebuie să se potrivească stadiului de dezvoltare al elevului. Pentru a stabili astfel de principii pedagogice, s'a studiat creșterea și dezvoltarea copilului. S'a luat în considerare dezvoltarea fizică și psihică.

Atît creșterea și dezvoltarea fizică, cît și cea psihică, a fost supusă unei studii amănunțite, dar cu toate cercetările făcute pe acest teren, știința nu dispune decît de lucrări preparative

foarte modeste privitoare la dezvoltarea psihică. Cercetările psihologice s'au estins numai asupra celor dintîi trei ani ai vieții copilului și asupra unei părți din timpul de școală; ear epoca dela 3—6 ani și perioada pubertății lipsește cu desăvîrșire din psihologia infantilă. Apoi cercetările cite s'au făcut, s'au ocupat numai cu funcții psihice singuratic și cu totalitatea copiilor.

Nu e deajuns însă un conglomerat de material cîștigat din diferitele observații făcute asupra masselor. Se cere un lucru cu mult mai greu: Să se observe unul și același copil dela naștere până la deplina dezvoltare, în nenumăratele cazuri singuratic, între cele mai deosebite influențe ale lumii ce-l încunjură, și astfel să se creeze o nouă știință sistematică, o psihologie completă a dezvoltării omului, o psihogeneză. Aceasta va fi tema viitorului pentru psihologii, cari voesc să facă servicii pedagogiei. Astăzi au început a se face cercetări în această direcție.

Dela rezultatele științei noi așteptăm clarificarea multor controverse și chestii de mare importanță, cum sînt: scopul învățămîntului în diferitele institute de educație, întocmirea planului de învățămînt, apoi chestia coeducației, etc. Ce-i drept n'au lipsit în Pedagogie cercetările serioase pentru a putea lămuri aceste chestiuni; ne lipsește însă o psihogeneză a copilului.

Notițele autobiografice ale unor anumiți oameni, ce ni-s'au păstrat, nu pot oferi material pentru psihogeneză, pentru că razimul faptic al lor sînt notițele ocazionale și datele înșelătoare ale memoriei, care pe cîteva momente sboară îndărăt în trecutul depărtat al copilăriei și al tinerețelor. De aceste momente factice, dacă e să le numim așa, dispune și pe ele creează fantazia poetică. Rezultatele acestor date conțin cuatît mai multă verosimilitate psihologică, cît posedorul lor știe mai bine să umble cu copiii, se știe cobori în lumea lor și se simte bine în această lume cîtva timp. Totuși aceste rezultate rămîn numai tablouri poetice, o țesătură a cugetărilor din prezent și unele suveniruri rudimentare petrificate. Niciînd însă nu pot oferi material pozitiv pentru Psihogeneză, care se poate cîștiga numai pe baza observațiilor sigure, pozitive, demne de crezămînt, omnilaterale, făcute asupra aceluiași individ în toate stadiile lui de dezvoltare. Acestea însă recer un stat major de observatori și experimenterii școlari, instruiți științificește, care are timp a urmări pe copil în continu activ și cu diligență, în sutele și miile de cazuri mici. În această privință poate face marfă serviciul științei o mamă inteligentă cu cunoștințe psihologice...

Nici într'un timp nu s'a arătat atîta interes pentru Psihologie, ca în timpul din urmă: nicicînd nu s'a creat și lucrat cu atîta sîrguință pe terenul Psihologiei infantile, ca în veacul nostru

cu tot dreptul numit „secolul copiilor“; niciînd nu s'au făcut atîtea experimente în laboratoarele de psihologie cu instrumente de o precizie uimitoare; și cutoate acestea — pentru *Psihologia dezvoltării copilului* n'avem decît începuturi. Importanța ce se dă Psihologiei însă ne îndreptățește să credem, că Psihogeneza va fi tema viitorului. Și atunci legile ei bine stabilite vor influența asupra măsurilor ce va trebui să le ia Pedagogia practică.

B.

IGIENĂ.

Despre vegetarism.

Sînt două feluri de vegetarism. Unul l-am putea numi *hrana fără carne*. Acești vegetarieni se feresc numai de carnea, untura etc. animalelor omorîte, fie acestea sugătoare, paseri, pești, melci etc. Neapărat că totașa de mult se păzesc de zama de carne. N'au însă nimic de zis împotriva laptelui, untului, brînzei, nici asupra ouălor. Cei mai mulți vegetarieni sînt aceștia; dar, precum vedem, n'au deloc drept a-și zice așa, căci pe lingă vegetale mîncă lapte și ouă, cari nu sînt din vegetale.

Acest fel de hrană se obișnuiește foarte mult în țările calde și e potrivită și sănătoasă, fiindcă, neavînd gheață sau alt chip de-a păstra carnea, aceasta se strică repede, în cîteva ceasuri. În India, de pildă, orcît ar fi de dorit, nu puteau avea carne bună și din belșug pentru popor.

Nu se poate zice nimic împotriva hranei cu vegetale, lapte și ouă, căci dă trupului materiile albuminoide trebuitoare, pe cînd vegetarismul aspru nu dă. Mîncînd 1 litru și jum. de lapte, 5—6 ouă, 50 grame de brînză, au vre-o 100 de grame de albuminoide lesne de mistuit, cari împreună cu albuminoidele vegetale ajung și prea ajung. Ba mîncînd și mai puțină hrană animală decît am arătat, tot nu vor duce lipsă de hrană albuminoidă.

Acest fel de hrană nu numai că e mai eficientă și mai potrivită, dar e chiar singura bună pentru podagroși, artritici, etc. precum și la cei cari sufăr de încuere sau de mistuire anevoiasă. În cazul din urmă, firește, numai cu oarecari măsuri de pază. Orcum numai doctorul poate hotărî acest fel de hrană și priveghia urmările ei asupra trupului. Mulți, cari au fost deprinși anî mulți cu carne, perd pofta de mîncare, dacă se hrănesc numai cu vegetale, lapte și ouă, și slăbesc din fire afară. La mulți nu e așa, dar la cari se întimplă, trebuie să li-se îngăduie a mîncă și carne, dacă va crede doctorul că răul ce pricinuește lipsa de hrană de carne e mai mare decît folosul ce aduce paza de ea. Și aci, ca în toate boalele, trebuie să ținem seamă de însușirile oamenilor și să

vârșă lumină. Ajuns aici, Raoul depuse un pachet pe care îl avea cu sine, și însuflețit începu a desemna o linie rotundă împrejurul căreia Louis îngrămădi zăpada, până se curăți pămîntul și se formă un perete destinat a le apăra locuința. În timpul acesta Raoul aduse o grămadă de bite. Coliba, terminată, semăna destul de bine cu un enorm stup de albine în care puteai intra luncînd printr'o gaură rotundă făcută în chip de ușă.

Osteniți de fugă și de lucru, cei doi frați nu se mai reîntoarseră la castel, vroind astfel a gusta măcar pentru cîteva clipe plăcerea unui Eșchimoc ghemuit în locuința sa. În genunchi intrară decî în colibă. Toby îi urmă. Raoul astupă intrarea cu o bucată de stofă în care și-a fost adus unelte; și toți trei, ghemuiți unul lingă altul, se întinseră pe pămînt visînd lucruri neînsemnate. Era destul de bine la ei înlăuntru, și încurînd, tînuind mereu, sfîrșiră prin a adormi.

Nicio ființă viețuitoare nu li-se apropie de ascunzătoare, niciun pericol nu-i amenința în cursul odihnei; cîinele tăcea. După mai multe ceasuri, Raoul fu deșteptat prin un murmur. Frecîndu-și ochii, se găsi în cel mai mare întuneric.

— Ce este? Tu ești, Louis?... Dece plîngi?

— E așa întuneric, gema băiatul. Mi-e frică... Unde sîntem?

— În casa noastră din Groenlanda.

— Hai să plecăm, propuse cel mai tînăr cu o voce siabă.

— Să găsim ieșirea. Ce căldură e aici! Incet, Toby, fi liniștit!

Cutoatecă a deschis ușa, interiorul colibei rămase cufundat în întunecime.

— A nins tare, cuatît mai bine, casa noastră e și mai solidă. Să ne facem un drum...

Cînd ieși din colibă, inima îi bătea de frică. Nu știa cîte ore au trecut decînd a adormit. Noaptea complexă domnia peste răriște, și nîngea mereu; nu se putea vedea nici la un metru depărtare.

— Ce ne vom face? plîngea Louis, care îl urma.

— Pe legea mea, răspuse Raoul, arătînd cea mai complexă liniște, ne vom reîntoarce acasă. Nu-ți fie frică de nimic, eu sînt doar' aici.

Celalalt își opri lacrimile, fiindcă avea multă încredere în fratele său cel mai mare.

Fără a mai zăbovi, întovărășii de cîinele Toby, începură să meargă. Din timp în timp lui Raoul i-se clătinau dinții în gură; frica de vr'o nenorocire îl făcea să tremure. Fără îndoială baronul și tot personalul palatului sînt în căutarea lor, și asta îl mai mîngăia. Gîndindu-se însă la neliniștea lui Dominique, la disperarea părinților, simția fiori, mai ales fiindcă el era vinovatul, plănuitorul acestei nefericite ștregării. Nu se mai vedeau potecile...

Mi-se pare, că noi întîrziem cu ajunsul acasă, murmură Louis, umblăm așa încet și zăpada e așa mare! Zăpada ajunse până la genunchi și Raoul tot nu înceta a se arăta vesel.

— Ura! strigă el deodată, eată-ne scăpați. Linia aceasta dreaptă ne va arăta drumul și noi mai bine o vom urma, decît să traversăm cîmpurile. Înainte Toby!

Obicinuit la ascultare, cîinele care trăgea în direcția contrară, reveni, uitîndu-se îndărăt cu o mormăire de protestare. El știa din instinct ceiace

tînărul său stăpîn nu știa: că cei doi copii, greșînd drumul, se îndepărtau tot mai mult de castel, mergînd către cea mai sălbatică parte a pădurei. După cîteva timp cel mai mare simția și el că îl părăsește toată speranța. Bătea și vîntul și acest urlet, amestecat cu altul și mai înfricoșător, le-ar fi înăbușit vocea, dacă ar fi încercat să strige. La capătul forțelor și lacrimilor, năucit de spaimă, Louis se lăsă jos pe pămînt închizînd ochii.

Deodată Toby scoase un lătrat furios și se repezi către un tufiș din apropiere.

— Uită-te, bălăbi Louis ridicînd degetul, un animal! Raoul se uită și tremură din tot corpul, zărînd, zbuciumat, la o distanță de cîteva metri, două puncte luminoase ce păreau că luminează întunecimea. Băiatul, știînd că acești ochi lucitori aparțin unui locuitor hămesit al codrilor, se așeză înaintea fratelui său pentru a-l apăra. La culmea spaimii, nefericiții copii urmăriau lupta dintre apărătorul lor și sălbaticul său adversar. După cîteva strigăte plîngătoare-ascuțite, Toby, jumătate sugrumat, remase neclintit între labele monstrului. În momentul acela, o formă neagră, sălbatică, zburliță, tăcută se repezi la locul de luptă fără a face mai mult zgomot decît o umbră. Se părea că lupul își dedea seama de importanța acestui adversar mut, căci se aruncă asupra lui cu turbare. Atacul fu aspru. Băieții ar fi vrut să o ia la fugă, dar cum, cînd picioarele refuzau acest serviciu, decî îmbrățișăți își așteptau soarta, cînd li-se păru că zăresc printre crengi o licărire de foc. Flacăra, urmată de o detunătură și un strigăt selbatic, lumină o secundă tufișurile. Lupul se repezi în patru labe și se prăbuși pe zăpadă

nu ne ținem orbește de un principiu, închizând ochii la urmărit.

Mult mai puțin bine se poate vorbi despre vegetarismul curat și aspru. E adevărat că în vegetale se află tot ce trebuie pentru o hrană de-săvârșită, nu numai materiile de felul scrobelii și al zahărului, grăsimii, dar și albuminoase; e adevărat că se pot face mîncări gustoase numai și numai din vegetale. Dar e primejdie să nu capete tot ce-i trebuie celce s'ar hrăni numai cu vegetale. Materiile vegetale cuprind de regulă numai 10 la sută albuminoide în stare de-a se mistui.

Vedem cît de mult ar trebui să împovăram cu muncă organele mistuirii, dacă am voi să ne hrănim numai cu vegetale. Organe cu totul sănătoase pot birui cîtimii mari, dar deseori nu sînt în stare a face această muncă, deci urmează boale, ear trupul rămîne obosit și lipsit de albuminoasele trebuitoare.

ECONOMIE.

Cireșe vermănoase. Vermii, cari prăpădesc cireșele, după ce s'au dezvoltat deplin, se aruncă la pămînt, se învâluie și se transformă în larve. Primăvara din larve se ivesc muștele, cari la sfîrșitul lui Mai își depun ouăle. Prin cules timpuriu cel puțin pentru anul viitor ne putem feri de pagubă, căci delăturăm cireșele vermănoase înainte de ce s'ar fi dezvoltat vermi și nu-i lăsăm să se scutiască în pămînt. E bine a săpa toamna pămîntul de subt cireși, căci prin săpat nimicim larvele de pe suprafața pămîntului. Asemenea le putem stîrpi și primăvara sfărîmînd pămîntul cu grebla, căci paserile caută cu multă plăcere prin pămîntul sfărîmat după larvele scoase la suprafața pămîntului. Vermii și larvele se pot stîrpi și astfel, că subt cireși presăram subțire var sîmpărat.

Cum se poate vindeca aprinderea ugerului la vaci? Observînd că ugerul vacii e aprins, ne apucăm mai întîi și mulgem tot laptele din uger. După mulgere numai decît ungem ugerul vacii cu lut muiat în oțet în grosime de un deget, și aceasta o facem după fiecare muls, și grijim ca lutul să nu se usce. Observînd însă că lutul începe a se usca îl udăm din nou pe uger. Făcînd așa, ugerul cel mult în trei zile se vindecă. Laptele muls în timpul cît e aprins ugerul, nu-i ertat a se folosi la mîncare,

Era mort. La vederea asta celalalt animal dădu un surd mormăit de triumf.

— Pace! se auzi o voce aspră, dintele lui n'a fost destul de tare pentru oasele tale bătrîne. Omul care a tras, era un fel de uriaș, a cărui față se ascundea, jumătate subt o barbă roșie-galbină, necultivată, zbărlită. El purta jambiere mari ce îi ajungeau până la genunchi. După ce și-a pus carabina în curea, a privit împrejurul său și a observat formele confuze ale băcților.

— Marjolino! strigă el.

La chemarea asta lumina se puse în mișcare. Louis, încă tînăr, fără pricepere, crezu că se apropie de el o mică stafie, copilul unei zîne și al unui uriaș al codrilor.

— Ce-i asta? zise scurt omul cu jambiere.

— Niște copii de domni, răspuse ființa blondă, cu un accent de considerație și compătimire.

— Ah! rînji uriașul, jupînul-lup a simțit carne proaspătă.

Apoi se adresează lui Raoul cu voe bună, dar cam ironic:

— Așa timp frumos v'ați ales pentru plimbare?

— Am rătăcit, bolborisi băiatul.

Louis, aproape mort de frig, își lăsă capul pe umărul lat al uriașului, care apucă lupul de coadă și îl trăgea după sine ca pe un pai.

În momentul cînd erau să plece la foc, un lătrat plîngător se auzi din partea unde zăcea Toby. Inteligentul animal simțindu-se cel mai slab în luptă, se prefăcu mort nădăjduind, că

CRONICA.

Atît Oravița-montană cît și Oravița-română sînt comune sărace cu cetățeni bogăți și — nepăsători, ceiace se vede eclatant din trăgănarea chestiilor publice. N'avem nici spital, nici conduct de apă, nici lumină, nici vr'un remediu în contra pravului omorîtor. Ba nici măcar o trăsură cu cazan ermetic pentru curățirea aborturilor, atît de trebuitor pentru sănătatea publică. Apelăm la cei șapte medici din localitate să ceară stăruitor dela reprezentanțele comunale a-și face datoria scăpîndu-se odată de atîta infecție.

Mine, Duminecă în 12/25 Iulie, își va sărba cununia religioasă învățătorul *Ion Mărganu* cu domnișoara *Evuța Grecu*, în biserica gr. or. română din Ciclova-română. Multe felicitări!

În Budapesta a murit locotenentul *Alex. Rieser*, originar din Oravița.

La *Biserica-albă* a încercat a se sinucide foștul negustor, tîindu-și vinele dela mîni, *Sretcu Militici*, o odraslă a renumitei familii Militici-Buți din Oravița.

Pietrarul *I. Gazolli* din localitate a încetat din viață în vîrstă de 50 ani.

Tinerimea plugarilor români din *Mircovăț*, cu concursul „Reuniunii de citire și cîntări din Iertof”, arangează *concert* împreună cu *teatru*, la 20 Iulie (2 August), în ziua de Sf.-Ilie.

Regele României dorește să cunoască noul aparat zburător (avioplanul) inventat de locotenentul Goliescu.

La Iași a încetat din viață profesorul universitar Dr. C. Botez.

La *Giurgiova* a fost scos din chor tînărul, care în curs de 4 ani a muncit cu zel aranjînd teatre și producții cari au adus bisericii un venit de peste patru sute coroane. Oameni din popor cu atîta tragere de inimă ar trebui să fie menageați.

Tîrgul de țară din Oravița-română va fi în zilele de 29, 30 și 31 Iulie st. nou.

La petrecerea de vară din Vrană au suprasolvit: N. N. 3 cor., N. N. 1.40 cor., vîd. E Tămășiel 2 cor., Ștefan Mihailovici (Sasca) 1 cor., Ion Miclea 1.60., N. Sotzech 20 fil., N. N. 70 fil., Dr. V. Meșter 50 fil. Orchestra din Vrană le mulțumește și pe această cale.

Petrecere de vară — la Bocșa-montană, Duminecă la 1 August. st. nou, în grădina ospă-

crudul său adversar îi va desprețui cadavru. Dar văzînd, că erau să-l lase aci, a început să protesteze din răspuțeri. Raoul, încîntat de această neașteptată înviere din morți, îl luă pe umeri. Însfîșit fetița, pe care omul acesta o striga cu numele țărănesc Marjolina, se oprî înaintea unei perdele de arbori, iedera și plante dese, încît se părea cu neputință a trece nici chiar un șarpe prin acea desiște. Omul, însă, dete la o parte o grămăditură de spinii, și trecură fără a li-se cunoaște urma perdută subt fulgii deși. Raoul văzu acoperișul unei colibi, din care ieșia fum printr'o țevă de pămînt. Domnișoara Marjolina scobori treptele în colibă, ridicînd lămpașul pentru a călăuzi pe insoțitorii. Vinătorul împinse ușa cu picorul și aplecîndu-se intrară în coliba luminată de un foc în vatră și de o luminare de său. Lingă vatră era acățată o frigare de fer și citeva recvizite de bucătărie foarte curate. Pe birnele groase ale plafonului atîrna o șuncă afumată și citeva lumînări de său. La stînga era odăea de durmit, separată de partea asta a locuinței printr'un zid îngăurit în formă de ușă, în care erau presărate pe jos multe frunze de te cufundați în ele până la genunchi. Frunzăria asta făcea slujba de pat, fără adăugirea altor obiecte decît o ladă și o măsută proptită de perete, pe care era un lighean larg și lustruit, o oală cu apă, un pepten și o oglindă mică. Păreții erau decorați cu o pușcă lucitoare, cuțite de vînaț, o colecție de curse, capcane, lațuri etc. obiecte indispensabile pentru arta de braconaj.

Adela.

(Sfîrșitul urmează.)

tăriei „Cununa de roze” (Picu). Venitul curat e destinat pentru augmentarea bibliotecii din despărțămîntul Bocșa al Asociației pentru literatură și cultura poporului român.

La Moara cu abur din Oravița-rom. a izbucnit un incendiu, care a fost localizat cu nădejde de pompierii noștri.

La Vălenii-de-munte s'au deschis cursurile de vară subt conducerea savantului profesor universitar N. Iorga.

La serbările jubilar ale universității din Lipsca va pleca în zilele acestea rectorul și profesorul universitar Dr. G. Bogdanu, ca delegat al universității ieșene.

A reposat la Blaj Ion German, profesor pens., protopop onorar, asesor consistorial, etc. În etate de 69 ani.

La Messina curentul în canal are acum o forță colosală, de 7 mile pe oră, și tot crește mereu. Fenomenul acesta alarmează populația. Guvernul a trimis un specialist să studieze cauzele acestei agitații extraordinare a mării. Sînt temeri că această ferebere a apei e premergătoarea unui nou cataclism.

În partea sudică a Asiei-mici, lingă Konia (în vechime Iconium) se află mine de argint-viu (mercuriu), din cari scoteau acest metal Frigienii. Acum o companie engleză a luat minele în arendă și a început a le curăți și deschide. Cu acest prilej s'a dat peste o peșteră mare, în care erau 50 schelete de om, bine păstrate. Au mai aflat lămpi de lut, topoare și alte unelte de peatră, grămezi de mangal, etc. Probabil că scheletele sînt ale lucrătorilor frigieni, îngropați de-o năruitură, nainte de asta cu 3000 de ani, pela 1100 nainte de Hr.

Cutremur de pămînt în Grecia.

Într'o vîgăună de lingă Rusca (în valea Timișului, Bănat) s'a descoperit o interesantă urmă din flora străveche a patriei. Stîncile deacolo închid resturile unei întregi *păduri de palmieri* petrificați cu frunze și cu fructe cu tot. Frunzele sînt foarte mari și frumoase, ear fructele de mărimea boabei pe strugur. Interesantele petrefacte vor fi transportate la muzeul geologic din Budapesta.

Vestitul cancelar al Germaniei, prințul Bülow a dimisionat; înlocul lui a fost numit nou cancelar Bethmann Hollweg.

Astronomul Newcomb, cel mai mare specialist în privința Lunii, a dictat pe patul morții mai multor stenografi lucrarea sa despre Lună și a izbutit s'o isprăviască nainte de-a muri.

Anul acesta se împlinesc osută de ani dela născocirea cutiilor de conserve de către François Appert, care a primit 12 mii franci premiu pentru invenția sa la anul 1809.

Inginerul Milner, șef al căilor ferate americane, a inventat un aparat, care poate transmite lumina electrică fără sirmă.

Șahul Persiei, Mohamed Ali, a fost detronat, și înlocul lui a fost proclamat nou șah prințul Mirza.

Dela direcția poștelor.

Direcția poștelor și a telegrafului din Timișoara atrage luarea aminte a celor interesați, că pentru francarea răspunsurilor ce le dau consulatele la scrisorile informative adresate lor în afaceri comerciale, cum și pentru trimiterea sumelor mai mici de bani la consulate, — înlocul marcelor poștale indigene, cari cu greu se valorizează în străinătate, — se pot folosi *cupoane de francare internaționale*, cari se capătă la oficiile poștale, cu 28 fil. bucata, și au valoare în comunicația cu cele mai multe state europene și cu multe state transmarine. Ear scrisorile adresate consulatelor să se francheze în regulă, ca să nu fie silite consulatele să plătiască pedepse, pentru cari nu au acoperire.

Poșta Administrațiunii.

Rugăm înc'odată pe onorabilii noștri abonați să-și achite datoria, ca să nu fim nevoiți a-i da în judecată. Pînăcînd să tot batem toaca la urechea — restanțerilor noștri?!

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

„SENTINELA“

institut de economii și credit
ca societate pe acții
în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancă și primește depuneri spre fructificare cu 5% interese, plătind institutul și darea de 10% după interese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștali cu cari se trimit bani fără a plăti porto la poștă.
Direcțiunea.

Asigurați-vă la banca noastră
„TRANSSYLVANIA“
reprezentată prin bărbai de-ai noștri de toată încrederea!

Vila, „Dănilă Valușescu“

Herkulesfürdő — Băile-erculane.
Vilă de primul rang pentru familii și pentru persoane particulare. Întocmiri moderne cu cel mai mare confort.

Vila aceasta, situată pe țărmul drept al Cernei, în fața vîrfului Domogled ofere vederea cea mai frumoasă.

Clădire nouă, uscată, situată în fața soarelui. Apaduct în toate coridoarele.

Serviciu culant. Liniște mare. Cea mai mare curățenie pe lângă prețurile cele mai moderate. În lunile **Mai, Iunie, Septembrie și Octombrie** sînt prețurile următoare:

1 odaie cu 1 pat dela cor. 1-20 — 2-00

1 odaie cu 2 paturi dela cor. 2-40 — 3-00

În sezonul principal, adică în lunile **Iulie și August:**

1 odaie cu un pat dela cor. 2-40 — 3-20

1 odaie cu 2 paturi dela cor. 4- —, 5- — și 6- —

A n u n ț.
Cele mai bune, mai moderne și mai durabile
ghete și cizme
numai la mine se pot căpăta. În magazinul meu am tot felul de ghete, lucrate exclusiv în atelierul meu.
După comande pregătesc ghete americane, vinătorești, ortopedice și alte feluri de ghete.
Prețuri solide și moderate.
Cu stimă
BENEDICT CSONGĂR
Oravița.

„PLUGARUL“

societate pe acții din Cacova

dă
x-5 6%
și plătește și darea după depuneri.

mare negustorie
de cereale
s'a deschis
lîngă biserica ort. rom. din Oravița-românească, peste rîu în casele d-nului Aurel Nedici unde țărani noștri își pot valoriza mai bine produsele de cîmp, agonisite cu ațita sudoare. — Atragem luarea aminte a agronomilor noștri asupra acestei case solide.

AVIZ.

Avizez onoratal public din Oravița și jur că mi-am mutat

salonul de ras și tuns

în casa din strada principală a d-nului **Franz Hulesch** (mai înainte a d-nului avocat **Baltazar Munteanu**), unde, fiind arangeat modern, sînt în măsură a servi onor. mei mușterii ca în orice oraș mare.

Cu distinsă stimă

HUGO HUBER, coifeur.

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
ORAVIȚA.

Capital social Cor. 550.000
Fonduri „ 320.000
Depuneri spre fructificare „ 2,050.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 7—8% netto.

Primește depuneri spre fructificare cu 4½% și 5%.

Darea o plătește institutul.

Răscumpără gratuit orice fel de couponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Espositură la Vrană mijlocește împrumuturi de orice natură, regulează scadențe, primește depuneri spre fructificare, pe lîngă certificate interinale, și efectuește și alte operațiuni de bancă.